

Forn de calç dels Raurets

Matadepera

Ubicació

Comarca:	Vallès Occidental
Lloc/Adreça:	BV-1221. Carretera de Sabadell a Talamanca, PK 6+800
Emplaçament	Vessant hidrogràfic esquerra del Torrent de la Riba, a tocar del pont de la carretera de Sabadell a Talamanca.
Alçada:	551

Coordenades:

Latitud:	41.62411
Longitud:	2.00068
UTM Est (X):	416753
UTM Nord (Y):	4608525

Classificació

Número de fitxa	08120 - 201
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Element arquitectònic
Estil / època:	Modern Contemporani
Segle	XVIII-XIX
Estat de conservació	Regular
Notes de conservació:	No conserva la boca i es troba erosionat.
Protecció	Inexistent
Accés	Fàcil
Ús actual:	Sense ús
Titularitat	Privada
Titular:	7068601DG1076N0001US
Autoria de la fitxa	Jordi Montlló Bolart
Data de registre de la fitxa:	dc., 17/02/2021 - 11:47

Descripció

Forn de calç situat al marge esquerre del Torrent de la Riba, per sobre de la barraca de l'aqüeducte. L'accés es fa des de la carretera, un cop passant el pont, resseguint el costat esquerre en direcció a Talamanca. Actualment, al costat del corriol que s'enfila pel marge de la carretera hi ha un senyal de trànsit. Entrar pel mig dels brucs, en direcció al torrent, una dotzena de metres.

Està construït aprofitant el marge natural del terreny. És de planta circular, (l'olla mesura 4 m de diàmetre per una alçada actual de 3 m) reblert de terra provinent en part del costat esquerre de l'olla i en part de la façana que s'ha esllavissat. Un cop al seu interior, a mà esquerra es localitza una cavitat de més de dos metres de fondària que sembla que en algun moment ha portat aigua inundant el forn. Actualment està seca i algun animal boscà hi ha fet el seu cau. Les parets conserven restes de vidriat de tonalitats verd oliva.

La boca d'accés a la cambra de combustió o fogaina, estava orientada al sud-oest.

Observacions:

En el mapa interactiu de Ramon Suades i Jordi Senyal, la construcció rep el nom de Forn dels Raurets per proximitat a una urbanització construïda en direcció nord.

Història

Els forns de calç són construccions que es troben arreu de Catalunya i en nombre important al municipi de Matadepera. Fets de pedra, maó i fang o morter de calç, al seu interior es feia una combustió de llenya per a obtenir calç. Aquest material era emprat en la fabricació del morter de calç, indispensable per a la construcció (barrejant-lo amb aigua i sorra). També servia per impermeabilitzar les cisternes i els safareigs, així com per desinfectar. També tenia un ús agrícola per a desinfecció de paràsits de la terra, o per ensulfatar les plantes contra les plagues.

El procés de transformació de la pedra en calç es feia per combustió, mitjançant un pou o olla, de planta circular i alçat cònic, excavat dins d'un marge o parcialment a la roca. Es necessitaven temperatures entre els 800° C i els 1.000 °C perquè el carbonat càlcic s'alliberés de l'anhídrid carbònic i passés a òxid de calci. Però per aconseguir aquest procés, es necessitava una preparació llarga i feixuga. Aquestes tasques duraven al voltant d'un tres mesos i començaven entre el gener i el febrer, quan les feines agrícoles eren més escadusseres.

Primer de tot, es necessitava combustible, que s'obtenia desbrossant el bosc. El següent pas era el d'arrencar la pedra amb pics, maces, martells, escodes i malls. Després es transportava la pedra i els feixos de branques amb els carros o mules fins al forn. Aquest s'omplia posant de forma circular les pedres depenent de la seva mida, sempre començant per la part inferior i disposant-les damunt del pedrís o banquetta circular que s'hi havia fet prèviament. Aquesta feina era de màxima importància perquè en depenia tota la cuita. Això permetia crear un buit al seu interior, com si es tractés d'una barraca de pedra seca sobre la qual s'aniria omplint fins arribar a la corona, al capdamunt, mentre que aquest buit permetria col·locar i alimentar la cuita en cas de necessitat emprant el gavell; una mena de forca.

Un cop s'encenia el foc, es deixava encès els dos primers dies amb una faixa que es tapava a poc a poc. Se sabia que el forn era cuit quan sortia una flama blanca i les pedres es posaven ben vermelles, com la brasa. Quan aquest procés d'encesa començava ja no es podia aturar fins que el mestre calcinaire donava per bona la cuita.

Calien entre una dotzena i una quinzena de dies per tenir la pedra a punt. Després en calien una vintena més per refredar-se. La calç viva s'apagava llençant-hi aigua, transformant-se així en hidrat de calç o calç morta.

Després d'aquest procés ja es podia desenformar i transportar la calç en carros fins a la seva destinació.

Bibliografia

AJUNTAMENT de Matadepera (2009). Pla d'Ordenació Urbanística Municipal de Matadepera. Tomo IV. Catàleg de Béns.

ARBÓS, Maria; IBARZ, Joan; PIÑOL, Isidre (2003). Els forns de calç a la comarca de les Garrigues. Vida i treball entorn de la producció de calç: Els forners de Tarrés. Col·lecció d'Estudis Locals, Lo Plançó, núm. 3. Editorial Fonoll i Ajuntament de Tarrés.

BALLBÉ i BOADA, Miquel (1988). Matadepera. Pagesos i Menestrals. Ronda Vallesana, 9. Terrassa. Editorial Ègara.

FERRER ALÒS, Llorenç (2015). Eines i feines dels oficis. Edicions Brau. Barcelona.

FONT, Xavier ; JUAN-MUNS, N. et al. (1989). Carta Arqueològica del Vallès Occidental. Arxiu d'Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya. Servei d'Arqueologia. Generalitat de Catalunya.

FONT, Xavier (1997). *Inventari del Patrimoni Cultural de Matadepera*. Ajuntament de Matadepera.

FONT, Xavier; MUNUERA, Jaume (2014). *Matadepera. Patrimoni cultural*. Ajuntament de Matadepera.

GRAUS, Ramon i ROSELL, Jaume (2010). Història de la construcció a la Catalunya contemporània. Apunts del curs. Secció d'Història de la construcció del departament de Composició Arquitectònica. Universitat Politècnica de Catalunya.

ROSELL, Jaume i SUBIRATS, Miquel (1987). La producció de calç, ahir. El procés pre-industrial de producció de calç, a la comarca del Montsià. Col·legi Oficial d'Aparelladors i Arquitectes Tècnics de Barcelona.

SUADES, Ramon; SENYAL, Jordi (2020). Mapa Interactiu de Sant Llorenç del Munt i serra de l'Obac.

